

"בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ": (א-א)

פרשת בראשית נקראת בפי רבים וטובים בשם: "פרשת האמונה", שכן בה מוצאים גדולתו של בורא עולם בבריאתו. ושאכן יש מנהיג לבירה, ועל ידי ידעה זו יתחזק האדם בקיום התורה והמצוות, החוקים והמשפטים. שאין העיקר באמונת "הלב" בלבד, אלא בקיום וישום המצוות בכל תחומי החיים, וכמאמר הנביא חבקוק: **"וְצַדִּיק בְּאַמוּנָתוֹ יַחֲיֶה"** (ב, ד).

החפץ חיים זכותו יגן עלינו אמן, היה נוהג לקרוא בכל בוקר פרשת בראשית, על מנת לזכור מי ברא את העולם, וכדי להתחזק באמונה תמימה ובדקדוקי המצוות בקלה כבחמורה. והעיד בנו, שאמנם ראה צדיקים גדולים במשך חייו, ונתקיים בהם מאמר חכמינו זיכרונם לברכה: **"אף על פי שאני גוזר יש כח ביד הצדיק לבטל"**, אך רבנו החפץ חיים היה שונה בזה, שהיה הוא מקיים כל מה שהשם יתברך גוזר בשמחה ובטוב לבב, והיו מרגישים בכל מצווה שקיים, את הדבקות בבורא עולם, ואת שמחתו בקיום כל מצוות ה', ובפרט בערב שבת היו שומעים את ליבו פועם מהתרגשות כחתן ביום חופתו.

אדם שעומד ומתבונן בבריאה הנפלאה, **"הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל וּמַעֲשֵׂה יְדָיו מְגִיד הַקִּיּוֹעַ"** (תהילים י"ט) חייב להתמלאות ליבו בהערכה ואמונה להשם יתברך. כמה גדול כל כוכב, ומה המרחק בין אחד לשני. המרחק בינינו לבין השמש הוא מרחק של מאות שנים, ואף על פי כן מרגישים אנו בחומה הרב, וזה לאחר שהשמש מצופה במעטה של קרח, שמצנן את החום, ונתקיים בהם **"עושה שלום במרומיו"** ועוד כמה ניסים ונפלאות שיש בבריאה, שרק מחמת ההרגל שלנו אין אנו מתפעלים. **"יוֹם לִיּוֹם יָבִיעַ אִמְרֵי וְלַיְלָה לַלַּיְלָה יַחֲזֶה דַעַת: אֵין אִמְרֵי וְאֵין דְּבָרִים בְּלִי נִשְׁמַע קוֹלָם:"** כלומר: הבריאה אינה מדברת ולא נשמע קולה בעולם אלא שתמונה אחת שוה אלף מילים שמעידים שיש בורא לעולם שנאמר: **"הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל..."**

ספרו על אחד הצדיקים שיצא פעם לטייל בשפת הים ביחד עם תלמידיו, וכשראה את הגלים היה צועק בהתלהבות: **"איזה ניסים ונפלאות"**, והיו תלמידיו תמהים על רבם, מדוע מתפלא הוא. עד שהסביר להם, שלמעשה יש בכח הגלים לשטוף ערים וארצות שלמות, והנה רק מגיע הגל לחוף מיד הוא נעצר, ולכאורה מי אמר לו לעצור, אם לא הקדוש ברוך הוא ישתבח שמו לעד, והמשיל להם משל לשני אחים, שנולדו אחד רואה ככל האדם, והשני סומא. והנה לאחר שנים נתפקחו עיני הסומא, והיה שמח ואמר: **"הנה עצים, הנה ים, הנה שמים וכו'".** ואחיו מתפלא מפני מה שמח אחיו, ולא הבין שמחתו אלא שהאמת עם האח הסומא שכן כל הדברים בעיניו כחדשים, ולכן שמח עליהם, וכן הדבר בנוף אדם שמתסכל על הבריאה כדבר טבעי או שגרתני, אך איננו מתפעל ממנו, אך אדם שמסתכל על העולם, כל פעם בצורה מחודשת, מוצא הרבה דברים להתפעל מהם, וכדברי איוב: **"וּמַבְּשָׂרֵי אַחְזָה אֱלֹהִי"** (יט', כו'). דהיינו: אדם שמתבונן על בשרו, על מערכת גוף האדם, בזה לבד יגיע להכיר בבורא עולם.

מספרים (בשנות החמישים) כאשר עלו אחינו בני תימן לארץ, לקחו קבוצה מהם לקיבוץ ורצו לעקור מהם את אמונתם. והמרצה החל לומר להם: חברים יקרים, מה שאתם רואים תאמינו ומה שאינכם רואים אל תאמינו, ובכן: שולחו זה אתם רואים? כולם צעקו: כן. כשא זה אתם רואים? כולם ענו: כן, וכן בדרך זו המשיך עמם, עד שאמר: **"חברים! את הקבי"ה אתם רואים? אמרו לו: לא, אמר להם: אם כן, מדוע אתם מאמינים?"**

היה שם נער תימני פיקח אמר להם חבר'ה את השכל של "המורי" אתם רואים? אמרו לו: לא. אמר להם: אם כן, אין שכל למורי.

אלא ודאי שמעשה האדם מוכיחים על שכלו, וכך גם מעשה הבריאה מספרת ומוכיחה שיש הקב"ה, בבחינת: **"הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל..."**

ישראל לסגולתו

סגלה למי שנשכו נחש או עקצו עקרב

יְזַכֵּר עֲנָנֵי הַנְּשׁוּכִים מֵהַנְּחָשִׁים הַשְּׂרָפִים בִּימֵי מִשֶׁה רַבְּנוּ, וּבְצוּוֵי ה' עָשָׂה נָחַשׁ מִנְחָשֶׁת וְכָל אֲשֶׁר הִסְתַּפֵּל בּוֹ חֵי, וְהַפְּנִינָה הִיָּתֶה בְּזֶה, לְהוֹרֹת לָהֶם שֶׁהַנְּחָשׁ הַנּוֹשֵׁךְ אֵינּוּ אֶלָּא כִּי־מִטִּיל נְחָשֶׁת" שְׁאִין בְּכַחוֹ לְהִרְעֵ כָּלֵל אֶלָּא בְּגִזְרַת ה', וְכִשֶׁהֲאֵמִינוּ בְּכַךְ הַנְּשׁוּכִים בְּזֶמֶן מִשֶׁה - נִצְלוּ, וְכַעֲנָן רַבִּי חֲנִינָא בֶן דְּזוֹסָא שְׁאֵמַר: **"אֵין הָעֶרּוֹד מִמִּית אֶלָּא הַחֲטָא מִמִּית"**. שְׁכֵן הִיא הַסְּגָלָה, כְּשֶׁמִּבְטֵל הָאָדָם כַּחוֹת הַטְּבַעִיִּים, כְּדִ מִתְּבַטְּלִים הֶמָּה מַעְלֵי מְלַהֲזִיק לוֹ.

וְלָכֵן יִתְחַזַּק מִיָּד בְּאַמוּנָה שְׁאִין הַנְּחָשׁ מִמִּית אֶלָּא הַחֲטָא מִמִּית וְיַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה עַל חַטְאֵתָיו, וּמִדֵּי זֶה שְׁנַעֲסֵק בְּטַפּוּלוֹ לְהַצִּילָתוֹ יִתְמַיֵּד בְּמַחְשָׁבָה זֹו כָּל הַזְּמַן, וּבְזֶה יִסְלַק הַסְּכָנָה מִמֶּנּוּ שְׁלֵא יִשְׁלַט בּוֹ הָאָרֶס, שְׁכֵן כְּמִדַּת בְּטוּלוֹ אֶת כַּחוֹ הַטְּבַעִי הַמְּזִיק כֵּן יִתְעַכֵּב מְלַהֲזִיק לוֹ וְיִנְצֵל.

(הרב יעקב ישראל לוגאסי שליט"א)

לשמור על גדרי הצניעות (המשך)

ונראה לי להוסיף, שלפעמים אשה יולדת בשעה טובה, וקשה לה להסתדר בכוחות עצמה בבית, ולכן מביאים את אחותה הרווקה שתעזור לה, והיא מתגוררת בביתם כמה חודשים עד שאחותה תלד, וצרכים לנהוג בחכמה, ולהתייעץ לפני כן אם חכם אם מותר שהיא תישן שם במשך אותה תקופה, או שצריכה לחזור כל יום לביתה, וזאת כדי למנוע מכשול [בפרט בימים אלו שהאשה אסורה על בעלה], והכל לפי המקום ולפי האדם, וכבר אמר רבי מאיר בגמרא קידושין (פא): היזהרו בי מפני בתי. ובספר חסידים (סימן קעט) כתב: אל יקבל אדם בביתו נשים פן יהרהר אחריהם. וכל ערום יעשה בדעת.

* אדם שמזמין אורחים, והם נשארים לישון בביתו, יש להקפיד ולשמור על כללי הצניעות. ולכן לא ישנו כמה משפחות בחדר אחד, אלא כל משפחה בנפרד. ואם אין אפשרות לתת חדר לכל משפחה, יסדר להם לינה במקום אחר. ואם לא עשה כן, יצא שכרו בהפסדו. (ר' אברהם ישראל)

משהו לנשמה

גדול המעשה יותר מן העושה?

מעשה ברב אחד גדול ושמר רבי הירש לייב והיה גדול בתורה ובמעשים טובים ועשיר גדול, והיתה לו ישיבה ברשותו.

פעם אחת נסע לוינא לאסוף כסף עבור הישיבה, והתארח אצל רב העיר. ובקש ממנו שילך עמו אחד מהגבירים הנכבדים שיש לרב לכמה אחדים מהעשירים של העיר לקבל מהם נדבה הגונה עבור הישיבה. הרב הסכים לתת לו מתלמידיו שילכו עמו. והיה מידי עברו ויפגעו בארמון אחד גדול ומפואר. שאל הרב הירש לייב למי שייך הארמון המפואר הזה? ויענו לו: לגביר יהודי אחד. אמר להם: אם כן כדאי הוא להכנס אליו. אמרו לו: לא כדאי מפני שהעשיר אפילו על אחיו אינו מרחם. אמר להם הרב: אף על פי כן נכנס אליו. מה אנו מפסידים? וננסה להשפיע עליו, ואם לא יועיל לא יזיק. דפקו על הדלת, באותו הרגע רצה בעל הבית העשיר לצאת מהבית, ופתח את הדלת כדי לצאת, ונפגשו בדלת פנים אל פנים. אמר לו המשרת: זה שעומד הוא הגביר.

נתנו לו שלום, והעשיר הזמין אותם להכנס לפנים הבית, וכבדם בכבוד. והתחילו לדבר על מצב העניים. פנה בעל הבית אל התלמיד החשוב שליווה את הרב רבי הירש לייב, ואמר לו: מתפלא אני עליך ידידי, כי אתה יודע אותי כי אני לא נותן על שום צדקות, ולמה הנך מטריח את כבוד הרב! אמר לו הרב בצחוק: שמע אדוני ואל יפחד כי לא באתי אליך בשביל לקבל צדקה, כי אם לקיים מצות בקור חולים, שמעתי שכבודו חולה מסוכן במחלת נפש. צחק בעל הבית ויאמר אנכי בריא אולם, ברוך ה', אמר לו הרב: טעית ידידי, תפתח ספר קהלת ותראה מה שכתוב: "ראיתי גם זו חולה רעה תחת השמש עושר שמור לבעליו לרעתו." אם כן אתה חולה בנפש לכן נכנסתי אליך לקיים מצות בקור חולים. אמר לו בעל הבית: אם כל כך חשובה בעיניך מצות בקור חולים בוא ואראה לך לא רחוק מכאן יש בית חולים, ושמה תוכל לקיים מצוה של רבים. אמר לו הרב: בבקשה, ראשית כל אני זקן, איני יכול ללכת דרך רחוקה, ושנית ששם יש הרבה חולים ואיני יכול לסבול מחלת רבים. ולכן באתי אליך שהנך כעת יחיד חולה בביתך. אמר לו בעל הבית: יסלח לי כבוד הרב, ידעתי שמעולם לא קיימתי מצות צדקה מפני שלא נודמנ לי עדין איש תקיף כמו כבודו, ולכן אני מוכרח לתת כמה שכבודו יגזור עלי, אמר לו הרב: יש לי ישיבה של מאה ושלשים תלמידים, כמה שאתה רוצה לתת תן. הוציא סכום הגון ונתן לרב. אחר שקבל הרב את הכסף אמר לו הרב: זה לא מספיק, איני זז מכאן עד שתבטיח לי שתעשה רצון העניים מהיום והלאה. הבטיח לו הגביר ובקש ברכה שמהיום והלאה יפתח אוצרו הטוב לכל נצרך, שיתקיים העושר בידו לטובה. כבוד הרב ברך אותו ויפרדו איש מעל אחיו בשמחה גדולה (אהבת חיים)

ר' יחזקאל גבאי צדקה היה. פעם נודמנה לידו מצות הכנסת כלה. החתן יתום, ואין ידו משגת אפילו להוצאות עריכת החתונה. גם הורי הכלה אינם יכולים לעזור הרבה. הבית דל, האב חולה, וההוצאות כבדות מאוד.

מספר ר' יחזקאל הלכתי למספר אנשים שאני מכירם כנדיבים, ואספתי מה שאספתי. אבל עדין היה חסר לי סכום גדול. נזכרתי שיש לי מכר טוב, איש עשיר מאד שידו פתוחה תמיד לכל דבר מצוה. בטוח הייתי שיתן בעין יפה למצוה חשובה זו של הכנסת כלה. מיד אחרי תפילת שחרית הלכתי אליו, כי ידעתי שבשעה זו אמצא אותו בבית. כשעמדתי ליד הדלת, היה נדמה לי, שאני שומע קול בכי חנוק. הסתתי האם אצלל בפעמון, או שמא אין השעה כשרה לכך? אבל הרי אני שליח מצוה, הזמן דחוק, ואסור לי לאכזב את החתן והכלה ומשפחותיהם לחצתי קלות על פעמון הדלת.

שמעתי צעדים מהירים מישהו ניגש לדלת ופתח. היה זה מכרי, בעל הבית עצמו. פניו היו חיורים מאד ועיניו נראו אדומות ועייפות כאילו לא ישן כל הלילה. הוא ברכני בשפה רפה.

"מה קרה? האם מישהו חולה" שאלתי בלחש. "כנראה לא באתי בזמן מתאים אבל הענין שבגללו רציתי לדבר אתך חשוב וגם דחוף." מכרי רמז לי לשבת ליד השולחן ולומר את מבוקשי. ספרתי לו על החתן והכלה העניים, על הצרכים הרבים ועל הסכום הגדול שעדיין חסר ושאותו אני מקוה לקבל ממנו.

הוא התנצל לפני "אינני יכול לעסוק עכשיו בשום דבר. אנא סלח לי ובוא אלי בפעם אחרת, אין ראשי צלול עתה... בנינו היחיד חלה במחלת מסוכנת מאד מצבו הולך ומחמיר. בקושי נושם, אנו מצפים בכל רגע לרופא שיבוא. אבל אפילו יבוא, מה יוכל לעשות?! הרי החולה במצב של גסיסה, חלילה, כמעט שלא נותרה בו רוח חיים!"

לא ידעתי מה לומר לאב האומלל, שבנו יחידו נוטה למות. חשבתי שמוטב אלך ולא אפריע אבל אז מה יהיה על החתן והכלה העלובים? פתאום נצנצה במוחי הארה מלמעלה. נזכרתי בדבר ששמעתי בשם גדולי ישראל. אחזתי בשרוולו של בעל הבית ואמרתי לו: אנא, הקשב לי רק רגע הרי אתה יודע, מה אנו אומרים בכל בוקר בברכות השחר: "אלו דברים שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה, והקרן קיימת לו לעולם הבא... וביקור חולים והכנסת כלה ולוית המת..." חכמינו ז"ל הכניסו את מצות "הכנסת כלה" באמצע בין "ביקור חולים" ל"הלויית המת" ולא במקרה נכתב הדבר. חז"ל ברוח קודשם באו ללמדנו, כי מצות הכנסת כלה בכוחה להגן ולחצוץ בין החיים ובין המתים! סגולה מיוחדת יש בה שהחולים יברואו, ולא יצטרכו להגיע למצב של "הלויית המת"...

האב המיואש התעודד. חשב מספר שניות ומיד החליט. נכנס לחדר סמוך, וכעבור דקות מספר חזר ובידו כל הסכום שהיה נחוץ להכנסת כלה. דמעות עלו בעיני ברכתי אותו בכל לבי: "ה' יתברך ישלח במהרה רפואה שלמה לחולה בתוך שאר חולי ישראל" ויצאתי.

וראה זה פלא! לא עברו שעות מועטות ומכרי מופיע לביתי, כולו נרגש מרוב שמחה, תפס בידי מרוב התרגשות ומודיע לי: "מן השמים נשלחת אלי היום, להציל את חיי בני. מיד כשיצאת מביתנו, הגיע הרופא והיה מופתע מאד מהשינוי הפתאומי. לא מצא הרופא די מילים להביע את פליאתו... ואמנם המצב של בננו הולך וטוב, ממש הוא מתאושש משעה לשעה. ברוך ה', כבר יצא כליל מכלל סכנה! ממש נפדה ממות בטוח לחיים!"